

Šiandien – mėnulio pilnatis, nuo trečiadienio – delčia. Saulė teka 6 val. 50 min., leisis 18 val. 10 min. Dienos ilgumas 11 val. 20 min.

Vardadienius švenčia: šiandien – Butgailas, Butgailė, Medūnas, Medūnė, Medvilas, Medvilė, Naubartas, Naubartė, Naudravas, Naumantas, Naumantė, Nauminta, Naumintas, rytoj – Gedimtas, Gedimtė, Gedmilas, Gedmilė, Kastancija, Kastantas, Kastas, Konstancija, Konstantas, Konstantina, Konstantinas, Kostas, Kostė, Vijolė, ketvirtadienį – Galvirda, Galvirdas, Žostarta, Žostartas, Žostautas, Žostautė.

Kovo 10 – 40-ties paukščių diena.

Kovo 11 – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena.

Pramonės gatvėje pradėti pėsčiųjų ir dviračių tako tiesimo darbai

Atėjus pavasariui, Prienuose įsibėgėja ir miesto infrastruktūros kūrimo darbai.

Pradėti pėsčiųjų-dviračių tako Pramonės gatvėje tiesimo darbai.

Prienų miesto Pramonės gatvėje jau pradėti pėsčiųjų ir dviračių įrengimo darbai. Naujasis 2,5 metro pločio ir apie 1 kilometro ilgio takas sujungs Kauno ir Kęstučio gatves ir taps patogia bei saugia jungtimi pėstiesiems, taip pat prisidės prie tvarkingesnės ir patrauklesnės miesto aplinkos kūrimo.

Savivaldybės vadovai, apžiūrėdami, kaip vyksta paruošiamieji darbai, pasidžiaugė, kad projektuojant taką buvo surastas geriausias sprendimas: taką šiek tiek atitraukus toliau nuo važiuo-

jamosios dalies, pavyks išsaugoti medžius, be to, bus užtikrintas didesnis pėsčiųjų ir dviratininkų saugumas.

Darbus atliekanti UAB „Parma“ planuoja objektą užbaigti birželio mėnesį.

Spartėja automobilių stovėjimo aikštelės prie rekonstruojamo Prienų pirminės sveikatos priežiūros centro Revuonos gatvėje įrengimo darbai. Planuojama, kad ir šie darbai truks iki vasaros pradžios.

Prienų rajono savivaldybės informacija

Apžiūrimi automobilių stovėjimo aikštelės Revuonos g. įrengimo darbai.

Vidurio Rytuose – naujas karas 2 p.

Sveikos gyvensenos įpročiai – ilgametis įdirbis 3 p.

Nutukimą galima suvaldyti ir įveikti... 4 p.

Skriaudžiai = „Kanklės“ (IV) 5-6 p.
Atvertos durys Tarmės. 2026 7-8 p.

„Kaip keliauja draudžiamos knygos“ 8 p.
Konkurse „Sidabriniai balsai“ atstovaus Prienų kraštui

BRANGŪS PRIEŠIKIAI,

Kovo 11-oji – tai mūsų pasirinkimas gyventi laisvai. Pasirinkimas kalbėti savo kalba, kurti savo valstybę, patiems spręsti, kokio rytojaus norime savo vaikams.

Per daugiau nei tris dešimtmečius užaugo karta, kuri laisvę priima kaip natūralią duotybę. Ir tai yra didžiausias mūsų laimėjimas. Laisvė tapo kasdienybe – mokyklose, versluose, bendruomenėse, mūsų pokalbiuose ir svajonėse.

Tačiau laisvė nėra savaime suprantama. Ji gyva tiek, kiek esame pasirengę ją saugoti, stiprinti ir perduoti toliau – atsakingais sprendimais, pagarba vieni kitiems, drąsa imtis iniciatyvos.

Didžiojuosiu mūsų žmonėmis, kurie kuria, padeda, savanoriauja, augina vaikus ir tiki savo kraštu. Iš tokių kasdinių darbų ir gimsta stipri Lietuva.

SU LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENA!

Prienų rajono savivaldybės meras Alvydas Voicėkauskas

Prienų sporto arenoje atidaryta kavainaitė

Prieš savaitę Prienų sporto arenos fojė pradėjo veikti jauki kavainaitės erdvė, kurioje galima atsigerti naminio limonado, pasimėgauti kava bei užkandžiais, prisėsti pailsėti ar pabendrauti po treniruotės, baseino, varžybų pertraukos metu. Tai patogu ir sportuojantiems vaikams, ir jų laukiantiems tėveliams, ir į varžybas susirinkusiems sportininkams bei sirgaliams.

Savivaldybei išnuomojamas laisvas patalpas, taip reikalingą maitinimo paslaugą Sporto centre pradėjo teikti verslininkai Vaida ir Vilmantas Simanavičiai iš Išlaužo.

Vaidos Simanavičienės teigimu, kavainaitės idėja gimė iš poreikio gimtinėje susikurti nedidelį šeimos verslą, kurio su vyru nusprendė imtis sugrįžę iš Norvegijos.

– Abu su vyru nemažai laiko praleidome Norvegijoje, turėjome tikslą užsidirbti pinigų, kad Lietuvoje galėtume susikurti gyvenimo pagrindą, įsirengti namą ir susitvarkyti buitį, leisti savo vaikus į lietuviškas mokyklas, gyventi arčiau tėvų ir senelių. Svetur dvylika metų dirbau kavinėje, sukasi maisto gaminto srityje, įgijau lankytojų aptarnavimo įgūdžių. Ši patirtis mane ir paskatino imtis panašaus verslo sugrįžus, juolab kad ir tėvai turėjo kavinę, o ir man nebuvo minčių leisti į kita, mažiau žinomą sritį. Prienai – man savas miestas, čia baigiau „Žiburio“ gimnaziją, todėl labai tikiuosi, kad mums pasiseks, kavinė sulauks lankytojų, ir investicijos atsipirks, – viliasi Vaida.

Tiesa, su vyru apsvarstė ir galimą riziką, tačiau abu sutarė, kad nesėkmės atveju jie prarastų tik pinigus, kurie uždirbami. Ji neslėpė, kad verslo pradžia, kol kavinės veikla įsibėgės, yra nelengva. Dabar jai svarbiausia išsiaiškinti lankytojų lūkesčius ir pageidavimus, pagal juos sudaryti meniu, kuris būtų pritaikytas vietinių poreikiams, jame pasiūlyti mėgstamus užkandžius ir patiekalus. Tam prireiks šiek tiek laiko.

Kavainaitės šeiminkė pastebi, kad prieniečiai labiau rūpinasi savo sveikata, stengiasi visavertiškai maitintis. Todėl jos paruoštos vaisių ir daržovių dėžutės iš vitrinos dingsta greičiau, nei keksiukai ar čia pat

kepamos sūrio spurgytės. Iš karštų patiekalų šiuo metu siūlomi vištienos kepsneliai su gruzdintomis bulvėtimis. Galima atsigavinti namų gamybos limonadu, išgerti kavos, karštos ar šaltos trintų vaisių arbatos.

Kol kas V.Simanavičienė kavinėje sukasi viena, tiria lankytojų srautus, tačiau ateityje ji svarsto priimti pagalbininkų. „Jeigu atsirastų komunikabilių, atsakingų ir draugiškų moksleivių, norinčių užsidirbti po pamokų ar savaitgaliais, mielai pakviesčiau prisijungti,“ – sako verslininkė.

Jos teigimu, pirmoji darbo savaitė nestokojo streso, tačiau ji apdovanojo ir dideliu Sporto arenos lankytojų dėmesiu – daugelis ją kalbino, domėjosi, džiaugėsi kavinės atidarymu, jiems atsakant tuo pačiu nuo šypsenos netgi paskaudavo skruostus.

Dalė Lazauskienė

Nuomonė

Rytas STASELIS

Vidurio Rytuose – naujas karas

Ištikimų sąjungininkų – JAV prezidento Donaldo Trumpo ir Izraelio premjero Benjaminio Netanjahu – duetas vidurio Rytuose sujudo širšių lizdą. Vasario 28 d. dviejų šalių aviacija ir raketos atakavo vieną galingiausių regiono šalių – Iraną (gyvena daugiau nei 90 mln. žmonių, teritorija – 1 648 000 km²). Iranui surengus atsakomuosius raketų bei dronų smūgius, tvirtinama, kad nuo tada į prasidėjusį karą jau įtraukta per dešimtį regiono šalių.

Per pirmąsias karo dienas nuo šių smūgių žuvo dešimtys Islamo Respublikos karinio ir politinio elito atstovų. Kai kurie jų savo pareigose spėjo pabūti vos keliolika valandų.

JAV ir Izraelio oficialieji atstovai tikina, kad pradėtų karo veiksmų tikslas – susilpninti šią šalį valdantį islamo mulų režimą taip, kad jis apibrėžtoje ateityje nekeltų grėsmės aplinkinėms šalims. Visų pirma Izraeliui. Žydų valstybės sunaikinimas yra oficiali Irano ideologija dar nuo čia įvykusios islamo revoliucijos 1979 m. laikų.

Karas buvo pradėtas praėjus vos porai dienų po to, kai nesėkme Šveicarijoje baigėsi JAV derybininkų – Steveno Wittkoffo bei Jaredo Kushnerio – derybos su Irano pasiuntiniais. Globalios medijos („The Wall Street Journal“, „Axios“) tvirtina, esą šalims nepavyko susitarti dėl trijų esminių klausimų: dėl Irano branduolinės programos ir urano sodrinimo, balistinių raketų gamybos Irane projektų bei dėl paramos su iraniečių režimu susijusių grupuočių (dažniausiai teroristinių) regione rėmimo.

Teigiama, esą JAV derybininkai pasiūlė Iranui neapibrėžtą laiką tiekti nemokamą branduolinį kurą čia veikiančiai branduolinei Bušero jėgainei, jei tik šis nustos sodrinti uraną branduoliniam ginklui pasigaminti tinkamo lygio link. Tačiau iraniečiai tokios dovanos atsisakė. Iraniečiams, be to, užteko proto pasigirti, esą jų šalis turi tiek ginkluotei tinkamo urano, kurio gali užtekti pagaminti daugiau nei dešimt branduolinių užtaisų.

Irano atstovai jokia forma nesutiko apsvastyti savo balistinių raketų gamybos galimybių. Amerikiečių požiūriu, negalima gyventi pasaulyje, kuriame radikalūs žmonės turi ne tik balistinių raketų, bet ir galimybių pasigaminti jų „šimtą per mėnesį“ ir sugriauti bet kurią gynybą.

Irano atstovai, be to, atsisakė aptarti jo „proksi grupuočių“ (dažniausiai musulmonų-šiitų) regione finansavimo temą, nors šios grupės („Hezbollah“ Libane, „Hamas“ – Palestinoje, husiai – Jemene, gausios šiitų milicijos Sirijoje bei Irake), amerikiečių bei izraeliečių požiūriu, destabilizuoja politinę regiono architektūrą ir kelia egzistencinę grėsmę visų pirma Izraeliui.

Ekspertai iš esmės sutaria, kad dabartinė JAV bei Izraelio karinė operacija Irane vyksta sąlyginai sėkmingai, nes prieš metus Izraelio aviacija jau atakavo šios šalies priešlėktuvinės ir priešraketinės gynybos bei puolamosios raketinių pajėgų pozicijas, o vėliau prie jų prisidėjo JAV bombonešiai, specialia amunicija naikinę Irano branduolinės pramonės objektus. Tąsyk teigta, kad branduoliniams objektams buvo padaryta nemažos, gal net kritinės žalos, tačiau balistinių raketų gamybos objektai nukentėjo mažiau.

Prieš metus amerikietiška lėktuvais ginkluota Izraelio aviacija faktiškai nušlavė sovietinės bei rusiškos kilmės gamybos oro gynybą. Šis faktas privertė viso pasaulio ginkluotės rinką suabejoti rusiškų sistemų efektyvumu. Dabar, regis, nemažą antireklamą patirs ir kiniškos gynybos technologijos. Mat vos per tris pirmąsias operacijos valandas buvo sunaikintos arba sugadintos trys oro gynybos sistemos HQ-9B, kurias Iranui pardavė Kinija.

Kairesnių pažiūrų apžvalgininkai atkreipia dėmesį, kad šiuo metu Vidurio Rytuose vykstanti karo operacija beveik nesiskiria nuo to, kai Rusija pradėjo platus masto karą prieš Ukrainą. Nesėkmingos derybos = karas. Nors Irano keliama grėsmė truko daug ilgiau ir buvo itin apčiuopiama.

Ta proga yra klausiančiųjų: ar dabar matome naujosios JAV (D. Trumpo) politikos, dėl kurios pasaulyje visi gali kariauti su visais, jeigu tik dėl kažko nepavyksta susitarti derybomis, pasekmes? Kiti atsauna – Europos tūpčiojimas Irano raketų klausimu ilgas dešimtmečius nepadėjo sumažinti šios valstybės keliamos grėsmės kaimynams.

2026 m. kovo 20 d. 14 val. Prienų kultūros ir laisvalaikio centre, Vytauto g. 35 (II aukšte), šaukiamas eilinis Prienų ūkininkų sąjungos visuotinis ataskaitinis-rinkiminis susirinkimas. Jam neįvykus pakartotinis susirinkimas bus šaukiamas 2026-04-01 14 val. Prienų kultūros ir laisvalaikio centre, Vytauto g. 35 (II aukštas), darbotvarkė – ta pati.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Prienų ūkininkų sąjungos narių šalinimo už nario mokesčio nemokėjimą.
2. Dėl Prienų ūkininkų sąjungos veiklos ataskaitos už 2025 metus.
3. Dėl revizoriaus ataskaitos.
4. Dėl Prienų ūkininkų sąjungos tarybos atšaukimo ir naujos tarybos išrinkimo.
5. Dėl Prienų ūkininkų sąjungos įstatų pakeitimo (naujos redakcijos priėmimo).
6. Kiti klausimai.

Aktuali informacija

PR „Regitra“: išspręstas klientams aktualus klausimas dėl registracijos mokesčio gražinimo

Iki šiol dalis transporto priemonių savininkų susidurdavo su situacijomis, kai dėl vagystės, duomenų klastojimo ar panašių atvejų jiems tekėdavo pakartotinai mokėti transporto priemonės registracijos mokestį. „Regitra“ įvertino esamą situaciją ir siekdama apsaugoti klientus nuo galimų finansinių nuostolių, šią problemą išsprendė. Nuo šiol tokiais atvejais registracijos mokestis nebebus taikomas.

„Siekiamo, kad registracijos procesas būtų teisingas, skaidrus ir orientuotas į sąžiningų žmonių interesus“, – sako „Regitros“ Transporto priemonių registracijos paslaugų skyriaus vadovė **Renata Šostakienė**.

Kokiais atvejais nebereikės mokėti registracijos mokesčio?

1. Vagystės atvejais. Ankstesnė tvarka numatė, kad po transporto priemonės vagystės ir jos paieškos paskelbimo, ji automatiškai būdavo išregistruojama, siekiant užkirsti kelią galimam nesąžiningam jos panaudojimui. Dėl šios priežasties, vėliau transporto priemonę radus ir gražinus savininkui, ją reikėdavo registruoti iš naujo bei sumokėti registracijos mokestį. Pagal naująją tvarką, jeigu surasta transporto priemonė gražinama teisėtam savininkui ir valdytojas nesikeičia, registracijos mokestis nebebus taikomas.

2. Kai transporto priemonė buvo išregistruota ne dėl valdytojo kaltės. Registracijos mokestis bus gražinamas ir tais atvejais, kai nustatoma, kad transporto priemonė iš Kelių transporto priemonių registro informacinės sistemos buvo išregistruota ne dėl valdytojo kaltės. Tai apima situacijas, kai transporto priemonė buvo įregistruota naudojant suklastotą identifikavimo numerį, suklastotus dokumentus, pateikus

neteisingus ar netikslus duomenis arba pažeidžiant vidaus reikalų ministro nustatytą transporto priemonių registravimo tvarką.

3. Dėl techninio pobūdžio klaidų. Mokestis taip pat bus gražinamas, jei dėl administracinių netikslumų registre buvo sutvarkyti ne tos transporto priemonės duomenys, nei faktiškai parduota. Pavyzdžiui, kai vietoje vienos transporto priemonės to paties valdytojo vardu per klaidą įregistruojama kita, arba, nustačius klaidą, neteisingai parduota transporto priemonė pakartotinai įregistruojama tikrojo valdytojo vardu. Visais šiais atvejais mokestis gražinamas mokesčio mokėtojui, pateikus prašymą dėl jo gražinimo.

Nuo 2020 m. liepos 1 d. Lietuvoje įsigaliojo įstatymas, numatantis, jog, registruojant lengvuosius automobilius, yra taikomas registracijos mokestis pagal jų išmetamą CO2 kiekį. „Regitra“ įstatymų leidėjo sprendimu paskirta atsakinga už šio mokesčio apskaičiavimą ir surinkimą, kuris yra sumokamas į valstybės biudžetą.

Daugiau informacijos apie tai rasite čia: » [Automobilių registracijos mokestis](#)

Sukčiai kuria netikras svetaines: įspėja saugotis paieškos sistemose rodomų nuorodų

Pastaruoju metu suaktyvėjo sukčiai, kurie kuria bankus ir kitas institucijas imituojančias suklastotas interneto svetaines, siekdami išvilioni gyventojų prisijungimo prie interneto banko duomenis. SEB banko ekspertai įspėja, kad viena dažniausių šios schemos formų – manipuliavimas internetinių paieškos sistemų rezultatais, kai netikros svetainės papildomai reklamuojamos ir rodomos tarp pirmųjų paieškos pasirinkimų.

„Pastebime padažnėjusius atvejus, kai sukčiai kuria labai tikroviškai atrodančias banko ar kitų institucijų interneto svetaines, nukopijuodami originalų turinį. Net jei žmogus paieškos naršyklėje įveda banko pavadinimą, tarp paieškos rezultatų gali būti pateiktos ir sukčių reklaminės nuorodos, kurios vizualiai gali nesiskirti nuo oficialios svetainės, tačiau visuomet skirsis ir bus klaidingas pateiktas interneto svetainės adresas“, – sako SEB banko Prevencijos departamento vadovė **Daiva Uosytė**.

Jungdamiesi prie tokių suklastotų svetainių, imituojančių tiekėjo ar banko svetainę, gyventojai atsidariusiame lange įveda savo interneto banko prisijungimo duomenis, kurie iškart pavagiama sukčių. Tuo pat metu sukčius jau tikroje banko interneto svetainėje suveda pavogtus duomenis gyventojų vardu, o vartotojas gauna patvirtinimo užklausas ir „Smart-ID“, mobilią programėlę, mobilių parašą ar kitą priemonę su pranešimu, kad jungiasi prie interneto banko, tikėdamas, kad pats jungiasi prie oficialios sistemos, nors iš tiesų vartotojas patvirtina prisijungimą sukčiams, o suklastotoje svetainėje mato besisukančią iliustraciją tarsi puslapis dar kraunasi. Turėdami

prieigą prie vartotojo interneto banko, kitame žingsnyje sukčiai inicijuoja mokėjimo operaciją, kuriai įgyvendinti būtina suvesti tik gyventojui žinomą PIN2 kodą. Atpažinimo priemonės lange vartotojui rodomas pranešimas apie tvirtinamą mokėjimo operaciją, nurodant operacijos sumą ir gavėjo informaciją bei prašoma suvesti tik vartotojui žinomą PIN2 kodą. Suvedus PIN2 kodą, mokėjimo operacija yra patvirtinta.

„Svarbu atsiminti paprastą taisyklę: jungiantis prie interneto banko reikia tik PIN1 kodo. Jei patvirtinimo lange matote pranešimą apie mokėjimo operaciją, tai reiškia, kad tvirtinate pinigų perdavimą. Tokiu atveju jokia būdu nereikėtų skubėti spausti patvirtinimo – būtina atidžiai perskaityti, kokią operaciją tvirtinate ir kam perduodamos lėšos“, – pabrėžia D. Uosytė.

Svarbu greitis ir atidumas

Pasak D. Uosytės, patekus į sukčių pinkles labai svarbus reakcijos greitis. Jei sukčius inicijuoja mokėjimą ir mokėjimas dar nėra išsiųstas iš banko, jį galima sustabdyti arba atšaukti. Tačiau momentiniai mokėjimai euro zonoje įvyk-

Daiva Uosytė, SEB bankas.

domi akimirksniu, todėl pinigų susigrąžinti gali būti itin sudėtinga.

SEB primena, kad oficiali banko svetainė yra www.seb.lt, todėl jungiantis prie interneto banko rekomenduojama adresu visada įvesti patiems į naršyklę, o ne spausti nuorodas, gautas SMS žinutėse, el. laiškuose ar rastas interneto paieškos sistemose. Taip pat būtina atidžiai tikrinti svetainės adresą ir įsitikinti, kad naudojamas saugus ryšys. Taip pat atkreipkite dėmesį, jei naudojantis svetaine prasideda netikėti nesklaidumai, pavyzdžiui, puslapis ilgai neužkraunamas, prašoma prisijungti iš naujo ir pakartotinai. Tai gali būti ženklas, kad pakliuvote į sukčių svetainę – būtent tokio pakartotinio prisijungimo metu sukčius pasiekia duomenis, suteikiantys laisvę įvairioms operacijoms atlikti – tuštinti sąskaitas ar įmonės sąskaitas.

(Nukelta į 7 p.)

Sveikos gyvensenos įpročiai – ilgametis įdirbis

Prienu sveikos gyvensenos klubas „Versmenė“ beveik tris dešimtmečius telkia sveikuoliškai, prasmingai ir įdomiai gyventi siekiančią bendruomenę. Neseniai įvykęs jo ataskaitinis-rinkiminis susirinkimas tapo puikia proga dar kartą atsigręžti į per porą pastarųjų metų šią bendruomenę vienijusias veiklas, pasidžiaugti klube išsiugdytais fiziškai ir dvasiškai stiprinančiais įpročiais, pažvelgti į ateitį. Iš klausę ir gerai įvertinę klubo pirmininkės Alvyros Grabliauskaitės pateiktą veiklos ataskaitą, susipažinę su finansine bei Revizijos komisijos ataskaitomis, klubo nariai negailėjo gerų žodžių dvejus metus „Versmenei“ vadovavusiai pirmininkei ir vienbalsiai vėl patikėjo jai šias pareigas.

Plečiasi sveikatingumo veiklų ribos

„Kadangi vadinamės sveikos gyvensenos klubu, vienas iš pagrindinių tikslų, įrašytų įstatuose – propaguoti, įgyvendinti sveikatos ir sveiko gyvenimo būdo idėjas, organizuoti sveiko maisto šventes, sporto varžybas, žygius“, – „Versmenės“ veiklų apžvalgą pradėjo A. Grabliauskaitė. Nors, pasak pirmininkės, galbūt klubas tam galėjo nusimatyti daugiau renginių, veikti aktyviau, vis dėlto jo nariai dėl to nenukentėjo, nes „Versmenė“ nėra uždara, vien „savo sultyse“ verdanti bendruomenė. Aktyvūs klubo nariai sėkmingai įsitraukia į kitų organizacijų veiklas, kurios atliepia „Versmenės“ išsikeltus tikslus, juos papildo. Graži bendrystė klubą sieja su Prienu rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru – anksčiau savo narius klubas pats kviesdavo į mankštas, dabar jie aktyviai dalyvauja šio biuro rengimuose fizinį aktyvumą skatinančiuose užsiėmimuose bei paskaitose. Pernai klubo nariai atsiliepė ir į kvietimą dalyvauti Paprienės bendruomenės surengtose sporto varžybose. O profesionalios sporto specialistės, klubo narės Janinos Bredelienės organizuota sporto šventė tapo puikiu įrodymu, kad klubo tradicijos tikrai nėra pamirštos.

Pasak A. Grabliauskaitės, išlikti sportiškiems padeda ir žygiai pėsčiomis. Neutrūko jų ir per pastaruosius dvejus metus. Dainoros Šaltienės parengtas klubo veikla

atspindinčių nuotraukų pristatymas priminė žygį prie Škėvonių atodangos, partizanams pagerbti skirtą Vėlinių žygį ir kitus. Pirmininkės teigimu, vyresnio amžiaus žmonėms dėl ribotų judėjimo galimybių nėra paprasta dalyvauti pėsčiųjų žygiuose, tačiau tie, kurie nori ir gali, prisijungia ir prie Visuomenės sveikatos biuro, ir prie „Anties sodo“ bendruomenės rengiamų žygių. Pasak D. Šaltienės, klubas jau yra suformavęs įprotį rūpintis savo sveikata. „Aš gyvenau prie miško, matau, kaip kai kurios klubo narės eina ir eina Žvėrinčiaus taku, – sakė ji. – Įpratome prie mankštų, prie ėjimų, jau ir norėdami negalėtume to atsikratyti.“

Klubas – ne paslauga, o bendruomenė

„Bendravimas ir tarpusavio palaikymas – taip pat svarbi klubo veiklos dalis“, – sakė A. Grabliauskaitė. Pasak jos, žmonės vienija ir akiratį plečiančios išvykos, kultūrinių renginių lankymas. Per ataskaitinį laikotarpį puikiai koncerto klausytasi Pažaislio vienuolyne, lankytasi Valdovų rūmuose, Seime (Vilniuje), Kaune, Akmenėje, Dauguose, Druskininkuose, Liškiavos vienuolyne, Kupiškėje, Palėvenės vienuolyne ir kitur. Kernavėje ir Alytuje versmeniečiai pasitiko lygiadienius, Dzūkijos sostinėje klausėsi gongų garsų. Domėtasi ir literatūriniais renginiais: Gražinos Mikušauskaitės iniciatyva „Versmenės“ nariai vyko į V.M. Putino tėviškę, ant poeto pamėgto Aušrakalnio skaitė jo kūrybą, vė-

„Versmenės“ klubo pirmininkė vėl išrinkta Alvyra Grabliauskaitė.

liau dalyvavo Pilotiškių kaime surengtoje Aldonos Ruseckaitės knygos pristatymo šventėje. Janinai Bredelienė pasiūlius grupę klubo narių leidosi į ekskursiją Justino Marcinkevičiaus kūrybos keliu, bibliotekoje klausėsi pasakojimo apie poeto gyvenimą.

Pirmininkė pasidžiaugė ir kitų klubo veiklų pajavirinusiu narių iniciatyvomis, kurios kvietė padiskutuoti apie perskaitytą naudingą knygą, priminė tradicijas (pvz., senųjų gėlių darželių puoselėjimo, įvairiausių pirštinių mezgimo, virvių vėjimo ir kt.), supažindino su hidrolatų gamybos procesu, siūlė temas paskaitoms ir pan.

Pasak finansinę ataskaitą pateikusios Kristinos Dabulevičienės, nusimatytas veiklas „Versmenė“ padėjo įgyvendinti nevyriausybinėms organizacijoms skiriama Savivaldybės parama, gautos pajamos iš gyventojų pervestų 1,2 proc. pajamų mokesčių bei klubo dalyvių nario mokesčio.

„Versmenės“ klubui priklauso beveik pusšimtis žmonių. Be oranžiniais, geltonais marškinėliais su klubo simbolika vilkinčių jo narių neapsieina nė vienas rajone vykstantis svarbesnis renginys, šventė ar talka. „Klubas – ne paslauga, o bendruomenė. Kuo daugiau narių prisideda idėjomis, aktyviai dalyvavimu ar pagalba organizuojant veiklas, tuo stipresnė, galingesnė tampa ir visa bendruomenė, ir klubas. Todėl kiekvieno nario dalyvavimas ir net nedidelis indėlis stiprina veiklą, padeda kurti prasmingą ir gyvą susitikimų atmosferą“, – „Versmenės“ nuveiktus darbus ir ateities lūkesčius apibendrino A. Grabliauskaitė.

Aldona Miliešienė
Autorės nuotraukos

„Versmenės“ klubo ataskaitinio-rinkiminio susirinkimo akimirkos.

Stakliškėse skambės istorija – bendruomenę sujungs projektas „Eina garsas“

Ar įmanoma istoriją ne tik skaityti ar klausyti, bet ir išgirsti, pamatyti bei patirti? Stakliškėse šiemet to bus siekiama naujame bendruomenės kultūros cikle „Eina garsas“, kuris nuo kovo iki vasaros kvies žmones į pasakojimų vakarus, kūrybines dirbtuves, koncertus, žygius ir net interaktyvią meninę erdvę. Projektas sujungs vietas žmonių prisiminimus, vaikų kūrybą, profesionalių menininkų darbus ir gyvą muziką.

Istorija, kuri pasakojama gyvai

Ciklą pradės pasakojimų vakaras „Gyva istorija“ jau kovo 11 d. 17.30 val. Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centre. Tai nebus tradicinė paskaita ar minėjimas. Savo intriguojančiais, detektyviniais patyrimais dalinsis LGGRT centro istorikas Dalius Žygelis, kuris pasakos apie dokumentinį filmą „Kapas 27/3. Vanago sugrįžimas“. Ši istorija primins, kad didieji Lietuvos įvykiai visada turi labai asmenišką ir žmogišką pusę. Vakara papildys Andriaus Zalieskos-Zalos koncertinė programa.

Siena, kurią galima išgirsti

Vienas įdomiausių projekto elementų – meninis kūrinys ant Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centro sienos. Kūrinį kurs Vilniaus dailės akademijos tapybos magistras Linas Kaziulionis, kurio darbai jau puošia viešąsias erdves Lietuvoje, Indijoje, Amerikoje, Italijoje, Danijoje, Švedijoje ir kitose šalyse. Menininkas yra pelnęs „Jaunojo tapytojo prizą“ Baltijos šalyse ir „Geriausio Europos sieninės tapybos menininko“ apdovanojimą Italijoje.

Ši siena bus ypatinga – prie jos bus įrengtos ausinės, per kurias lankytojai galės klausytis specialiai šiam projektui įrašytų krašto patriotinių dainų. Tai tarsi mažas „menas su ausinėmis“, leidžiantis istoriją patirti labai asmeniškai – sustojus, išsiklausius ir trumpam pasineriant į muziką.

Moksleiviai kurs savo laisvės istoriją

Projekte svarbi vieta skirta jaunajai kartai. Kūrybinėse dirbtuvėse „Mano laisvės erdvė“ moksleiviai kartu su dailininke ir edukatore Božena Naruševič kurs plakatus, kalbančius apie laisvę ir bendruomenę. Skirtingomis dailės technomis sukurti darbai vėrs paroda – savotiška „laisvės galerija“ kultūros centro erdvėje. Joje atsiskleis moksleivių požiūris į patriotizmą ir šiandienos Lietuvą. Dirbtuvės vyks balandžio 13 ir 14 dienomis.

Kai dainuoja visa bendruomenė

Vienas laukiamiausių renginių – patriotinių dainų vakaras „Eina garsas“, vyksiantis gegužės 15 d. 18 val. Tai ne tik koncertas, bet ir bendras dainavimas, kuriame susijungs ansambliai, jaunimas ir vyresnieji. Patriotinės dainos Lietuvoje visada buvo daugiau nei muzika –

jas dainavo partizanai, tremtiniai, Sąjūdžio žmonės. Todėl šiame vakare svarbiausia ne scena, o bendras jausmas, kad visi tampa vieno pasakojimo dalimi. Vakaro svečias operos solistas Eugenijus Chrebtovas.

Muzikinis žygis per istoriją

Projektas pakvies ir į neįprastą patirtį – muzikinę ekskursiją „Garsas eina per kraštą“. Tai kelionė po Stakliškių apylinkes, kur susitinka istorija, gamta ir muzika. Kelias ves nuo Atminimo kalnelio iki Gojaus miško partizanų žemėnės, nuo senųjų kapinių iki gamtos paminklų. Žygio metu skambės dainos, pasakojimai, o pabaigoje dalyvių lauks bendruomenės piknikas prie Guostaus ežero. Žygis numatomas gegužės viduryje.

Istorija kino ekrane ir scenoje

Kino vakaras „Ekrane – laisvė“ – dokumentinio filmo „Nova Lithuania“ peržiūra ir susitikimas su režisieriumi Karoliu Kaupiniu. Po filmo žiūrovai bus kviečiami į pokalbį ir diskusiją apie filme keliamas temas, istorijos interpretacijas bei jų ryšį su šiandiena. Tai bus ne tik kino peržiūra, bet ir gyvas susitikimas, leidžiantis giliau pažvelgti į Lietuvos istoriją ir jos atspindžius kultūroje.

Baigiamasis projekto renginys

Projektą vainikuos Atmintiesgarso sienos atidarymas ir šiuolaikinė teatro „Kosmos Theatre“ oratorija „Šerkšnas“. Ši išskirtinė muzikinė-teatrinė patirtis sujungs autentišką tremtinio Algirdo Pūro pasakojimą su elektroakustine muzika ir erdviu garsu. Kūrinys pasakos apie lietuvių tremtį į Sibirą, partizaninę kovą, sudėtingus išgyvenimus ir žmogaus stiprybę, o jautrus pasakojimas kartu su muzika sukurs stiprią emociją patirtį žiūrovams. Renginys numatomas liepos 6 d. Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centre.

Projektas bendruomenės kultūros ciklas „Eina garsas“ primena paprastą, bet svarbią mintį – istorija gyva tol, kol apie ją kalbame, dainuojame ir perduodame ją kitoms kartoms. Kviečiame lankyti renginiuose ir tai patirti patiems. Visi renginiai nemokami.

Projektą finansuoja Lietuvos kultūros taryba ir Prienu rajono savivaldybė. Įgyvendina Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centras.

Meida Mikučionienė,
Projekto vadovė

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą

Parengė Veronika Pečkienė

Nutukimą galima suvaldyti ir įveikti...

Lietuvoje nutukimas tampa vis didesne įvairaus amžiaus žmonių sveikatos problema, kuri pasaulyje jau įvardijama kaip epidemija. Kuo pavojinga ši liga? Kokie esminiai dalykai sudaro gydymo planą? Ką būtina koreguoti savo gyvenime? Apie tai pokalbių ciklas su LSMU Kauno ligoninės ir Prienų PSPC gydytoju chirurgu dr. Audriumi PARŠELIŪNU.

– Kada diagnozuojamas nutukimas?

– Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, svoris, kai kūno masės indeksas (KMI) yra nuo 25 kg/m² iki 29,9 kg/m², laikomas antsvoriu. Nutukimas yra liga, kai žmogaus KMI viršija 30 kg/m². KMI apskaičiuojamas kūno svorį dalinant iš ūgio, pakelto kvadratu (KMI = kg/m²). Nutukimas ir vaikui, ir paaugliui ar suaugusiam asmeniui turi tendenciją vystytis lėtai. Tad labai svarbu kuo anksčiau atkreipti dėmesį į vis didėjantį kūno svorį ir nedelsiant susirūpinti savo asmeninio gyvenimo korekcija.

Nutukimo gydymui būtina asmeninė valia ir motyvacija, mitybos korekcija, reguliarus individualiai tinkantis fizinis aktyvumas.

Labai svarbus kompleksinis ir ne tik paties asmens, bet ir visos šeimos požiūris.

– Kodėl daugėja nutukusių žmonių? Kas lemia nutukimą?

– Nutukimą lemia daugelis tarpusavyje susijusių veiksnių. Tai vis labiau plintantis sėslus gyvenimo būdas, mažas fizinis aktyvumas, ilgos valandos dienomis ir vakarais prie kompiuterio ar televizoriaus. Modernios naujausios technologijos „pavagia“ mūsų asmeninį laiką: užuot pasivaikščiojus miške ar pabėgiojus parke dažnas renkasi laisvalaikį su mobiliuoju telefonu rankose ar žaidimą kompiuterio ekrane...

Nutukimą skatina dažnas persivalgymas, užkandžiavimas, ypač saldumynų ir kitų angliavandenių vartojimas, – visa tai organizme kaupia kalorijų perteklių. Šiuos įpročius skatina nereguliari, nesubalansuota mityba, šeimos mitybos principai, perduodami iš kartos į kartą. Taip pat noras pajusti skausmą, dažnai nesveiko maisto skonį ir juo ilgai mėgautis, valgiu malšinti stresą. Svarbu paminėti ir organizmo savybę painioti troškulio pojūtį su alkiumi. Kai organizmui trūksta skysčių, dažnai jaučiame „apgaulingą“ alkį.

Labai svarbus nutukimo rizikos veiksnys yra genetika. Kai kurie žmonės gali valgyti daug ir greitos medžiagų apykaitos dėka, net ir norėdami, nepriauga svorio, kitiems gi pakanka „pauostyti sūrio“ ir – jau keli kilogramai plius...

– Nutukęs žmogus jaučia dusulį, dažną širdies plakimą, nuovargį. Kokie dar simptomai stebimi?

– Pirmiausiai turintysis didesnį viršsvorį skundžiasi prasta bendra

„Nutukimo gydymas aprėpia daug įvairių gyvenimo pokyčių.“ – sako LSMU Kauno ligoninės ir Prienų PSPC gydytojas chirurgas dr. Audrius Paršeliūnas.

savijauta: trūksta energijos, sunku judėti, rasti tinkamus drabužius, atlikti kasdienius veiksmus (tarkim, pasilenkti ir užsirišti batraiščius) ir pan. Pavalgęs sunkiai virškinamo maisto ar persivalgęs, asmuo tampa apsnūdęs, nejudrus, apatiškos nuotaikos. Turintys viršsvorį jaučia ir gretutinių ligų, kaip širdies ir kraujagyslių, arterinės hipertenzijos, II tipo cukrinio diabeto, miego apnėjos, dislipidemijos, osteoartrito, rėmens graužimo simptomus.

– Kokias ligas provokuoja nutukimas?

– Nutukimas provokuoja nemažai susirgimų. Jis gali sukelti širdies ir kraujagyslių ligas, cukrinį diabetą, skrandžio, kepenų ligas, aukštą kraujospūdį, miego apnėją, sąnarių problemas, nugaros, kojų skausmus ir kitas rimtas sveikatos problemas.

Be abejo, prastėja ir miego kokybė: sunkiai užmiegame, dažnai naktį prabundama. Šalia minėtų simptomų vargina ir psichologinės bei emocinės problemos: žema savivertė, depresija, nerimas. Nutukę žmonės imlesni infekcijoms. Dažnai nutukimas išprovokuoja visų minėtų patologijų derinį, todėl nutukusį žmogų ir gydyti sunkiau – atlikti narkozę, operuoti, didėja pooperacinių komplikacijų rizika.

Tačiau gera žinia ta, kad nutukimą galima valdyti ir įveikti. Tai reikalauja didelės valios, nuolatinių pastangų, gyvenimo būdo keitimo, dietologo konsultacijos, medikamentų.

– Tad nuo ko patartumėte pradėti?

– Nuo mitybos pokyčių. Koreguoti maisto racioną, valgymo įpročius.

Apie tai – kitame straipsnyje...

Herpeso infekcija ir imunitetas

„Esu 65-erių metų amžiaus. Pastaraisiais metais man vis dažniau pasireiškia lytinių organų herpesas. Vargina tarpvietės niežulys, dilgčiojimas, pūslelės. Gydytojai tvirtina, kad pagrindinė atkryčio priežastis – silpna imuninė sistema. Norėčiau daugiau sužinoti apie imuninės sistemos veikimą bei jos stiprinimo galimybes.“ – teiraujasi skaitytoja B.G.

Apie herpeso infekcijos ir imuniteto santykį pasakoja LSMU Kauno klinikų Imunologijos ir alergologijos klinikos gydytoja alergologė ir klinikinė imunologė doc. dr. Laura TAMAŠAUSKIENĖ.

– Gerbiama daktare, ką daryti, jeigu lytinių organų herpesas kartojasi dažnai?

– Lytinių organų herpetinė infekcija – dažna lytiniu keliu plintanti liga, kurią dažniausiai sukelia 2-ojo tipo *herpes simplex* virusas. Pacientams, kuriems dažnai (kas mėnesį ar du mėnesius) kartojasi ši infekcija, rekomenduojama skirti ilgalaikį (6–12 mėn., esant poreikiui, ir ilgesnį) supresinį gydymą antivirusiniais vaistais (valacicloviru ar acikloviru kasdien).

Jei infekcijos atkryčiai vis tiek kartojasi, gydymas koreguojamas: pacientui skiriama individuali vaisto dozė ir/ar vartojimo režimas. Siekiant sumažinti nemalonius vietinius simptomus (skausmą, perštėjimą, niežulį), trumpai naudojami vietinio poveikio nuskusminamieji geliai, kremai.

– Kuriais atvejais derėtų iširti paciento imuninę sistemą?

– Tai priklauso nuo paciento asmeninės savijautos, kiek pastaroji problema trukdo asmeniniam gyvenimui: fizinei, emocinei bei psichologinei būsenai. Kartais žmogus, turintis herpeso infekciją, to net nežino, nes nejaučia jokių simptomų.

Tačiau, jeigu lytinių organų pūslelinės infekcija kartojasi labai dažnai (kiekvieną mėnesį) ar yra sunkesnės, netipinės eigos (gausus, išplitęs bėrimas, karščiavimas, komplikacijos), svarstomas ir imuninės sistemos ištyrimas.

– Kuo gali padėti klinikinis imunologas?

– Klinikinis imunologas iširia pagrindinius imuninės sistemos rodiklius – ląstelinio, humoralinio, nespecifinio imuninio atsako komponentus. Tyrimai atliekami atsižvelgiant į paciento esminius nusiskundimus. Ypač aktualu, jei pacientą vargina ir kitos pasikartojančios ir /ar sunkios infekcijos. Pavyzdžiui, plaučių, ausų uždegimai, sinusitai, įvairūs pūliniai odoje ir pan.

LSMU Kauno klinikose įvertiname limfocitų ir jų poklasių, imunoglobulinų kiekį, fagocituojančių ląstelių funkciją, komplemento sistemos komponentus. Tyrimai parodo, ar organizme nėra įgimto ar įgyto imuninio atsako sutrikimo.

– Kaip tiriama sergančiojo lytinių organų herpesu imuninės sistemos būklė?

– Imuninė sistema vertinama atlikus kraujo tyrimus. Tai – bendras kraujo tyrimas, imunograma, parodanti limfocitų poklasių kiekį; imunoglobulinai, atspindintys humoralinį imuninės sistemos atsaką. Atliekamas fagocitų aktyvumo testas, parodantis nespecifinio imuninio atsako funkciją.

– Ar atlikus tyrimus, aiškėja, kur yra silpnoji vieta, ar galima ją sustiprinti?

– Atlikti medicininiai tyrimai įvertina skirtingas imuninės sistemos grandis ir kai kuriais atvejais, nustatius konkrečių imuninės sistemos grandžių sutrikimą, galima pacientui skiriamas specifinis gydymas.

– Teigiama, kad vyresniame amžiuje imunitetas silpnėja savaime. Koks būtų jūsų komentaras?

– Taip, vyresniame amžiuje stebimas imuninės sistemos aktyvumo sumažėjimas, ypač ląstelinio imuniteto, vadinamasis imuninės sistemos senėjimas. Dėl

„Lytinių organų herpeso profilaktikai bei gydymui svarbūs saugūs lytiniai santykiai, asmens higiena, sveikas gyvenimo būdas.“ – atkreipia dėmesį LSMU Kauno klinikų Imunologijos ir alergologijos klinikos gydytoja alergologė ir klinikinė imunologė doc. dr. Laura Tamašauskienė.

šių pokyčių infekcijos gali pasireikšti dažniau ar būti sunkesnės eigos bei silpnės atsakas į vakciną. Todėl vyresniems nei 65 metų asmenims rekomenduojamos adaptuotos vakcinacijos schemos. Tarkim, erkinio encefalito revakcinaciją rekomenduojama atlikti kas trejus metus, skirti didesnio imunogeniškumo vakciną nuo gripo.

– Ką daryti, kad herpesas pasireikštų rečiau? Kokie aspektai itin svarbūs?

– Darniai imuninės sistemos veiklai, infekcijų prevencijai svarbu gyventi sveikai. Tai visavertė mityba, darbo ir poilsio režimas, kokybiškas miegas, streso, žalingų įpročių mažinimas.

Ir dar – tvarkingas lytinis gyvenimas. Lytinių takų herpeso infekcija perduodama lytiniu keliu, todėl vengtini nesaugūs atsitiktiniai lytiniai santykiai, tikslinga naudoti barjerines apsaugos priemones.

– Ar tiesa, kad šią infekciją provokuoja cukrus, rūgštus bei aštrus maistas?

– Nėra mokslinių duomenų, kad cukrus, rūgštus, aštrus maistas sukeltų herpeso infekcijos simptomus ar viruso aktyvumą. Paūmėjimai dažniau susiję su imuninės sistemos būkle – ūmia infekcija, lėtiniu stresu; daro įtaką ir hormoniniai pokyčiai. Vis dėlto aktyvaus bėrimo metu aštrus ar rūgštus maistas gali dirginti jau pažeistą gleivinę ir sustiprinti esamus nemalonius pojūčius (dažniausiai dėl šlapimo sudėties pokyčių), tačiau tai nėra herpeso infekcijos atkryčio priežastis.

– Ar papildu, vitaminų vartojimas gali sustiprinti imunitetą?

– Kol kas nėra mokslškai įrodyta, kad tai mažintų herpeso infekcijos atkryčius. Cinkas, vitaminas C ir kiti vitaminai, mikroelementai turi būti gaunami su maistu. Tam tikri vitaminai, maisto papildai dažniausiai skiriami nustatius jų trūkumą ar kitais individualiais atvejais. Specifinio maisto papildu, sergant *herpes simplex* infekcija, profilaktikai nėra.

– Kas svarbiausia herpeso gydyme?

– Užsikrėtusiems šia infekcija svarbi sveika gyvensena, palaikanti imuninės sistemos pusiausvyrą ir mažinanti ligos atkryčius. Ūmios infekcijos metu svarbu laiku pradėti gydymą antivirusiniais vaistais, o jei infekcija kartojasi dažnai – taikyti ilgalaikį supresinį gydymą antivirusiniais vaistais.

– Dėkoju už išsamius atsakymus.

Gyvenimo medis augina naujas šakas

Sukanka 120 metų, kai Skriaudžiuose įkurtas pirmasis kanklių ansamblis Lietuvoje

Skriaudžiai = „Kanklės“ (IV)

1946 m. mirė ansamblio įkūrėjas P. Puskunigis. Buvę jo mokiniai – A. Degutis, J. Šečkus, J. Alenskas, eidami paskui karstą, kankliavo gedulingas giesmes. O kanklių ansamblis dar dešimt metų tylėjo...

Laikui bėgant, mažos kanklininkų grupelės ar pavieniai muzikantai viešai paskambindavo, bet suburti didesniai ansambliui reikėjo iniciatyvos asmenybės. Toks žmogus atsirado. Kazimieras Orlauskas atsiminimuose pats apie save rašė: „Aš, gilumos Žemaitijos sūnus – žemaitukas, 1951 m. iš Pažerų septynmetės mokyklos atvykau į Skriaudžius, į Suvalkijos žemę, septynmetės mokyklos direktoriaus pareigoms“.

Taiigi, 1951 m. atvykęs į Skriaudžius, jis atkreipė dėmesį į skriaudiškių namuose turimas kankles. „Lankydamas mokinių tėvus popamokiniu metu, tirdamas mokinių gyvenimo aplinkybes, tai yra, ar jie turi pamokoms ruošti atskirą kambarį, stalą, šviesą, o gal ant stalo, kur mokynys ruošia pamokas, liejasi vyrų pasigardžiavimas samagonas, visą tą stebėdamas vienoje, kitoje vietoj mačiau kabančias ant sienos kankles“. Kanklės K. Orlauskui labai patiko.

1956 m. K. Orlauskui buvo paversta suorganizuoti kolūkio festivalį. Būtent tada jam gimė mintis festivalio meninei daliai atgaivinti kanklių ansamblių.

Vadovauti direktorius pakvietė A. Degutį, veikloje aktyviai dalyvavo ir J. Alenskas, J. Šečkus. Ansamblis pasirodė 1956 m. įvykusiame kolūkio festivalyje. Programa festivaliui buvo parengta per tris mėnesius, ją sudarė P. Puskunigio, A. Degučio kūriniai ir lietuvių liaudies dainos. Pasisekimas buvo didžiulis. Ansamblis jaunimui buvo didelė naujiena, o pagyvenusiems – staigmena, nes buvo išsilgę kanklių muzikos.

Iš pradžių nelengva buvo įkalbėti žmones vėl pradėti kankliuoti. Kai kurie net sakė, kad šventvagystė lietuviškoms kanklėmis skambinti „naujajai“ santvarkai. Bet po truputį žmonės įsidrąsino.

Būdavo momentų, kai ansambliciams entuziazmas gesdavo, dalyviai atrodė pavargę nuo repeticijų, bet tuomet K. Orlauskas imdavosi savo plano. Jis nuvykdavo į Vilnių pas prof. P. Stepulį ar Jekilaitį, pakviesdavo į Skriaudžius

atvykti, patarimų ansambliui duoti. Grįžęs ansambliciams nieko neaiškino, tiesiog pasakė: „Mielai saviveiklininkai, girdėjau, kad mus ruošiasi aplankyti prof. Stepulis – pasitempkime“. Vėl gimsta energija, punktualumas, repeticijos pilnos dalyvių. Susitikimo metu ansambliciai vėl atgimdavo. Tie K. Orlausko veiksmai buvo nuolat kartojami. Ansamblio dvasią stiprindavo ir kitais būdais: „jei kurio ansamblio dalyvio būdavo vardo ar gimimo diena, tai po repeticijų stalai, kėdės į aikštę, moterys su produktais, o vyrai su konkretniu produktu ir vėl ryšys stiprus“, prisiminimais 1989 m. dalijosi K. Orlauskas. Taip ansamblis gyvavo kaip tikra šeima.

Kadangi repeticijoms vietos nebuvo, tai kanklininkai pradėjo rinktis į Orlauskų namus, kuriuose glaudėsi trejus metus, kol Skriaudžiuose buvo įsteigti kultūros namai. Čia, vadovaujami A. Degučio, repetavo kanklininkai ir ansamblio dainininkų grupė, buvo sunkūs laikai, elektros nebuvo, pasišviesdavo žibaline lempa, specialiai tam K. Orlauskas kanistrą žibalo nupirko, penkias liktarnas. „Repeticijos dažnai baigdavosi 24 valandą, o kartais pusę pirmos ar pirmą valandą nakties. Repeticijų dalyviai po įtempto darbo išeidavo, o kas lieka šeimininkams. Lieka tušti repeticijų vieta ir darbas: atidarome langus, šluojame patalpas, nešame žemes su nuorūkomis ir apie antrą nakties visa mano šeima: mažamečiai penki vaikai, mudu su žmona einame į poilsį“. Ir K. Orlauskas, ir jo šeima buvo atsidavusi tam, ką daro, ir mylėjo savo veiklą, o ta našta buvo maloni. Tačiau neįvertinta. Tad verta pagalvoti, ar dabar atsirastų bent vienas žmogus, kuris priimtų trejiems metams į savo namus ansamblio repeticijas vesti.

1957 m. ansamblio dalyvavo įvairiuose koncertuose, vienas iš jų – respublikinis studentų ir jaunimo festivalis, kuriame laimėjo pirmąją vietą ir teisę dalyvauti tais pačiais metais Maskvoje vykstančiame VI pasauliniame jaunimo ir studentų festivalyje. Tačiau ansambliciai į Maskvą taip ir neišvyko.

1957 m. duris atvėrė Skriaudžių kultūros namai. Persikėlus į Skriaudžių kultūros namus, ansamblių nuoširdžiai globojo jų direktorė Birutė Juozaitytė-Bučelienė. Nors kultūros namuose ji

dirbo neilgai, nuo to laiko ansamblio koncertų vis gausėjo – prasidėjo išvykos į Lietuvos radiją, koncertai televizijoje, konkursai, dalyvavimas Dainų šventėse. Lietuvos kino studija nufilmavo du trumpametražius dokumentinius filmus, pasirodydavo daug straipsnių to meto spaudoje.

Skriaudžių mokyklos direktoriaus K. Orlausko iniciatyva, nuo 1962 m. A. Degutis Skriaudžių mokykloje pradėjo mokyti kankliuoti ir mokinius. Kiekvienais metais mokyti pradėdavo apie 20 mokinių, tačiau metų gale jų telikdavo apie 10. Netrukus kai kurie iš jų papildė ansamblio gretas. K. Orlausko pastangų dėka mokykla nupirko kankles, tačiau, kaip teigia J. Vylius, „etnografiniam ansambliui buvo nupirktos sumodernintos kanklės. Laimė patys ansambliciai liovėsi skambinę šiomis kanklėmis“. Tiesa, iš pradžių ansambliciai bandė jomis skambinti, tačiau savaip. Bosinėmis kanklėmis skambino lygiai tą pačią partiją kaip ir aukštosiomis, tik ji skambėjo viena oktava žemiau. Tai labai ap sunkino skambesį, tamsindavo tembrą. Tad jų buvo atsakyta.

K. Orlausko iniciatyva prie ansamblio prisijungė ir pagyvenusių šokėjų grupė iš keturių porų. Vieni iš šokėjų – K. Orlauskas su žmona, taip pat šoko Ruseckų, Senkų, Grių šeimos.

1960 m. Skriaudžių ansamblis iškovojo vietą dalyvauti tarp tūkstančių respublikinės dainų šventės dalyvių. Tą pačią vasarą ansamblių filmavo Lietuvos kino studija.

Ansamblis aktyviai koncertavo Marijampolėje, Kaune, Vilniuje, Kernavėje, Rumšiškėse, visų ansamblio koncertų neišvardinsi. 1965 m. pasirodė Lietuvos televizijoje, prieš koncertą parodyta filmuota medžiaga apie kanklių meistrą J. Alenską. 1965 m. ansamblio šokėjai dalyvavo respublikinėje jubiliejinėje dainų šventėje, šokių dienoje, šoko „Kadrilį“. 1967 m. vėl koncertavo Lietuvos televizijoje, 1968 m. – universitete, Kauno literatūros muziejuje vykusiame Vydūno 100-ųjų gimimo metinių minėjime, o 1970 m. vyko ir pirmieji koncertai už Lietuvos ribų.

1970 m. mirė buvęs ansamblio vadovas, kanklių meistras, ilgametis kanklininkas Jurgis Alens-

O. Patronaitienė (kairėje), L. Puskunigis ir R. Spūdienė.

kas. Pats J. Alenskas sirgdamas, prieš mirtį, yra sakęs: „Daug kam padariau kankles, bet savo šeimai nepadariau. Šeimai likau skolingas, bet tai dar ne viskas, padarysiu, kai tik pasveiksiu“, deja, nespėjo.

Ši netektis kuriam laikui susilpnino ansamblio veiklą. K. Orlauskas rašė: „J. Alenskas pasitraukė iš gyvųjų tarpo, palikdamas savo atžalyną – talentingą muziką savo sūnų Vytautą“. Tuometinis ansamblio vadovas A. Degutis jau buvo senyvo amžiaus ir aktyviai koncertinei veiklai tai taip pat trukdė, jam darėsi vis sunkiau vadovauti ansambliui, taiigi 1976–1977 m. jam padėjo Jurgio Alensko sūnus Vytautas (dabar – LMTA Klaipėdos fakulteto docentas). V. Alenskas per trumpą laiką įnešė ir naujovių. Jam pasiūlius, kanklininkės pradėjo laikyti kankles ne gulščias, o maždaug 45 laipsnių kampu pakreipusios viršutinį rezonatorių į žiūrovų pusę. Šis kanklių laikymo pakeitimas atvėrė naujas skambėjimo galimybes, ypač koncertuojant po atviru dangumi.

1977 m. buvo ansamblio kūrybinės ir koncertinės veiklos naujo pakilimo pradžia. Atsiminimuose K. Orlauskas itin gražius žodžius skyrė V. Alenskui: „Vytautai, aš kaip Tavo buvęs direktorius Orlauskas, Tave gerbiu ir gerbsiu. Pagarbą esi nusipelnęs savo sugebėjimais“. „Vytautai, Tu esi savo jaunystės tas gyvasis liudininkas to vargo, kai 1956 m. atgaivinau kankles, o kultūros namų nebuvo, salės neturėjome. Šaulių salė per karus stipriai apardyta ir šalta. Visos trejų metų repeticijos vyko Orlausko bakūžėje...“.

V. Alenskas interviu žurnalui „Muzikos barai“ yra pasakojęs, jog būtent šeimoje prasidėjo jo kelias į muziką. „Tėvelis vakarais po sunkių darbų paskambindavo kanklėmis ar pagrodavo fisharmonija. Tai ir aš pasistiebdamas siekiau klavišų... Greitai patyriau tercijų, o ypač sekstų atradimo džiaugsmą. Tėvo darytomis kanklėmis netrukus pradėjau vedžioti dainų melodijas“. Ne veltui vos devynerių

metų sulaukęs jis buvo priimtas į Skriaudžių kanklininkų ansamblių.

Leonas Puskunigis (1910–1994 m.) – kanklių ansamblio vadovas 1978–1979 m.

Skriaudžių kultūros namų direktore tapus ansamblicetei Salomėjai Liorentienei, ansambliciams buvo nupirkti nauji tautiniai kostiumai, išgytos naujų Skriaudžių meistrų kanklės. Į muzikinę veiklą S. Liorentienė pritraukė naujų dainininkų, šokėjų, rado naują ansamblio vadovą. Kadangi A. Degutis jau buvo septyniasdešimt aštuonerių, jam vadovauti buvo sunku, tačiau susitaikyti su pareigų perdavimu kitam – taip pat. Nuo 1978 m. šias pareigas perėmė ansamblio įkūrėjas P. Puskunigio sūnus Leonas, buvęs Štuthofo koncentracijos stovyklos kalinys, Lietuvos nusipelnęs treneris, sportininkas, rekordininkas. L. Puskunigis prisiminimuose rašė, jog sutiko „laikinais pavaduoti“ A. Degutį.

Pradėjęs vadovauti L. Puskunigiui, 1978 m. spalį ansamblis jau koncertavo Vilniaus sporto rūmuose, liaudiškos muzikos festivalyje „Skamba skamba kankliai“, nors pasirošimui šiam festivaliui turėjo vos tris savaites. Jo vadovavimo laikotarpiu buvo nemažai koncertų, programoje įsivyravo Prano ir Leono Puskunigių autorinė kūryba.

Jaunius Vylius (gim. 1933 m.) vadovavo kanklių ansambliui 1979–1988 m.

1979 m. pradėjęs dirbti Skriaudžių kultūros namų meno vadovu ir kanklių ansamblio dainininkus mokęs Jaunius Vylius, pavasarį perėmė vadovavimą visam ansambliui. J. Vylius pradėjo mokyti kankliuoti ir vaikus, juos įtraukė į ansamblio veiklą. „Buvo 1978 m. ruduo, slogūs okupacijos metai, gyvenimas be prošvaisčių, be šviesesnės ateities, kai pirmą kartą išgirdau Skriaudžių kankles – graudžias, droviai švelnias ir ilgesingas, tarsi pilnas didelės vilties – laisvės vilties. Nuo tada jas pamėgau visam gyvenimui“, – sakė J. Vylius.

Energingas vadovas ansamblio repertuare išsaugojo P. Puskunigio kūrybą, vėliau ėmė perdainuoti vietinių dainininkų padainuotas dainas. Tad į repertuarą sugrąžino ne tik geriausias ikikarinių programų kūrinius, bet ir papildė jį Skriaudžių apylinkėse surinktu folkloru, lietuvių liaudies dainomis, užrašytomis Suvalkijoje ir paimtomis iš įvairių tautosakos rinkinių: „Ant aukšto kalnelio“, „Kalne rugiai, sodne obuoliai“, „Pjoviau šieną“ ir kitus. Ypač daug dainų užrašė iš Gustaičių kaimo dainininkės

Ansambliui „Kanklės“ – 110 metų, 2016 m.

(Nukelta į 6 p.)

Skriaudžiai = „Kanklės“ (IV)

(Atkelta iš 5 p.)

Adelės Kazlauskienės (1902–2004 m.), kuri, būdama aštuoniasdešimties metų, padainavo ansambliui apie du šimtus senovinių dainų. J. Vylius surinko daug medžiagos apie ansamblio istoriją ir ją paskelbė knygoje „Aš išdainavau visas daineles“.

1980-ieji vėl kūrybinio pakilimo metai. Tais metais ansamblis daug koncertavo visoje Lietuvoje, 1981 m. sėkmingai įveikė atrankas ir dalyvavo antrajame respublikiniame liaudies dainų ir instrumentinės muzikos atlikėjų festivalyje.

1984 m. rugsėjo 25 d. Kultūros ministerijos sprendimu, muzikologo Arvydo Kazimiero Karaškos iniciatyva ir pastangomis, Skriaudžių kanklių ansambliui suteiktas liaudies ansamblio „Kanklės“ vardas. 1985 m. vasario 2 d. įvyko pirmasis „Kanklių“ koncertas. Ta proga negalėjęs į iškilmės atvykti poetas Justinas Marcinkevičius savo sveikinimo laiške rašė: „*Mieli ir brangūs Skriaudžių kanklininkai! Žemai lenkiuosi Jums, dėkodamas už malonų pakvietimą dalyvauti Jūsų krikštynose – didelėje mūsų liaudies kultūros šventėje, kurios metu Jums bus suteiktas liaudies ansamblio garbės vardas. Dar žemiau lenkiuosi Jums už Jūsų darbą, kantybę, pasišventimą, už Jūsų ištikimybę kanklėms – bene seniausiajam lietuvių liaudies muzikos instrumentui. Gražūs Jūsų žmonės, skambios Jūsų širdys, jeigu garsas apie Jus taip plačiai sklinda. Džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad esu Jūsų žemietis (...). Ne garsume gyvena muzika. Dažnai vos girdimas užgautos stygos virpesys paliečia ir sujaukina mus kur kas giliau, negu per visus stiprintuvus grūvanti ant mūsų vargšių ausų vadinama „šiuolaikinė“ muzika.*

Ilgiausių metų Skriaudžiams.

Apkabinu Jus visus – Justinas Marcinkevičius“.

1986 m. rugpjūčio 2 d. Skriaudžių kultūros namuose įvyko ansamblio aštuoniasdešimties metų jubiliejaus minėjimas. Į svečius atvyko poetas Justinas Marcinkevičius, rašytojas Vytautas Bubnys, daug kitų garbių svečių.

Kazimieras Arvydas Karaška (1943–2023 m.) vadovavo ansambliui „Kanklės“ 1988–1991 m.

1988 m. vadovavimą ansambliui perėmė muzikologas, kompozitorių sąjungos narys, Lietuvos muzikų draugijos narys Arvydas Karaška. A. Karaška siekė atlikimo meistriskumo ir muzikalumo. Jam vadovaujant buvo išleista garso kasetė „Skriaudžių folkloro ansamblio KANKLĖS“ ir 2007 m., remiantis Karaškos asmeniniame archyve sukauptais įrašais, parengta ir išleista kompaktinė plokštelė „Skriaudžių kanklės“.

Jo vadovavimo laikotarpiu valstybėje vyko esminiai pasikeitimai. Tai buvo Lietuvos tautinio atgimimo ir Nepriklausomybės atgavimo metai. Vėl įgavo didelį populiarumą P. Puskunigio, A. Degučio patriotinės dainos. Kolektyvui teko koncertuoti visoje Lietuvoje, o 1991 m. vasario 3 d. – ir Seimo rūmų gynėjams, tai buvo lyg A. Karaškos vadovavimo bai-

Skriaudžių ansamblis „Kanklės“ 2025 m.

giamasis akcentas.

Ona Patronaitienė (1940m.) – vienintelė ansamblio vadovė (moteris), vadovavusi 1991–2008 m.

Nuo 1991 m. pirmą kartą ansambliui pradėjo vadovauti moteris – Ona Patronaitienė. Tai vienintelė diplomuota kanklininkė per visą ansamblio istoriją. Ansamblyje kankliavo nuo 1956 m. Ji pasakojo: „prisimenu, kaip mane, šešioliktus metus einančią moksleivę, į ansamblių atvedė mokyklos direktorius K. Orlauskas. Nuo to laiko mano gyvenimas susijęs su ansambliu“. 1970 m. ji baigė Kauno J. Gruodžio aukštesniosios muzikos mokyklos kanklių specialybės kursą.

Ši meniškios prigimties moteris vėl atnaujino jaunųjų kanklininkų mokymą, surengė Kanklių dienas, Romuvos stovyklą, priėmė ekspedicijas. Ansamblio programos dažnai virsdavo scenos vaizdeliais su konkrečiais siužetais ir režisūros elementais.

Jai vadovaujant išaugo ansamblio dalyvių skaičius, ansamblis koncertavo dainų šventėse, tradiciniuose festivaliuose: Panevėžio kanklių muzikos festivalyje „Aisūs kankleliai“, kaimo muzikantų ir kapelijų festivalyje „Ant rubežiaus“ Šiauliuose ir daugelyje kitų. Koncertavo Lenkijoje Suvalkų krašto lietuviams, ne kartą pasirodė Lietuvos televizijoje.

Ansamblis domėjosi ir religine muzika. Sugiedotos šv. Mišios Marijampolės katedroje, Šv. Marijos Škaplierinės atlaiduose Skriaudžiuose, pritariant kanklėms, ansamblis sugiedojo šv. mišias „Bažnytkaimio Votyva“, kurias specialiai ansambliui parašė kompozitorius Ipolitas Petrošius ir poetas Juozas Elekšis, giedojo mišiose Suvalkuose, Lenkijoje.

Visi Onos Patronaitienės vadovavimo ansambliui metai buvo brandūs, renginių, kuriuose dalyvavo, buvo gausu, koncertuota ir užsienio šalyse.

2006 metais „Kanklės“ laimėjo aukščiausių Lietuvos liaudies kultūros centro ir Pasaulio lietuvių dainų šventės fondo įsteigtą apdovanojimą – „Aukso paukštė“, „Geriausio tradicinių liaudies instrumentų ansamblio“ nominacijoje.

Tais pačiais metais ansamblis paminėjo šimto metų sukaktį, tai įprasmindami ne tik išpūdingu meniniu renginiu, bet ir Vytauto Alensko, Kęstučio Orino, Onutės Patronaitienės parašytu išsamiu monografiniu leidiniu „Skriaudžių ansambliui „Kanklės“ 100“.

Kanklių ansamblio vadovai 2008–2026 m.

2008 m. pasitraukus O. Patronaitienei, ansamblis turėjo net tris vadoves: Vilną Pučkienę (mokusią vaikų), Virginiją Naudžiūtę ir Gintariją Kereišienę. 2009–2015 m. ansambliui vadovavo Edmundas Gumuliauskas, jo vadovavimo metu „Kanklės“ daug koncertavo, nemažai keliavo. 2015–2020 m., vadovaujant Elenai Simonavičienei, dar labiau suaktyvėjo koncertinė ansamblio veikla. 2020–2025 m. ansambliui vadovavusi Ramunė Balčiūnienė rinko, sistemino medžiagą, rūpinosi kompaktinės plokštelės išleidimu. Nuo 2025 m. ansambliui vadovauja Dalia Venckienė. Ji taip pat ir sistemina sukauptą archyvinę medžiagą, filmuoja tradicijos puoselėtojus, viešina ansamblio veiklą socialiniuose tinkluose. 2008 m. Skriaudžiuose įkurtas vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Kankliukai“, kuriam iki 2025 m. lapkričio vadovavo Vilma Pučkienė, šiuo metu – ansamblio „Kanklės“ kanklininkė, dainininkė Agnė Vaitonė. Šiuo metu abu ansambliai aktyviai koncertuoja, dalyvauja kalendorinių švenčių, atmintinų dienų renginiuose, festivaliuose, konkursuose, varžytuvėse, Dainų šventėse.

„Kanklės“ šiandien

Šiandien ansamblis „Kanklės“ išlieka aktyvus ir reikšmingas. Tai ne tik kolektyvas, bet gyvas kultūros paveldas, vietos ir visos Lietuvos tautinės kultūros simbolis, kuris per daugiau nei šimtmetį tapo neatsiejama folkloro dalimi, pritraukė bendruomenę, padėjo išlaikyti lietuvišką muzikavimo meną ir prisidėjo prie tautinės tapatybės stiprinimo. Šiandien ansamblio veikla apima ne tik profesionalius koncertus, bet ir švietėjiškas programas, vaikų ir jaunimo ansamblio „Kankliukai“ veiklą, taip perduodant tradiciją naujoms kartoms. Ne veltui sakoma, kad Skriaudžiuose kanklės „auga kartu su žmogumi“ – daugelis ansamblio

narių groti pradeda vaikystėje, o vėliau perduoda patirtį savo vaikams ir anūkams.

Ansamblio „Kanklės“ veikloje dalyvauja 27 nariai, jų amžius – nuo 10 m. iki 75 m. Tai ir vietiniai senbuviai, kurie muzikuoja nuo vaikystės ar jaunystės, ir į Skriaudžių apylinkes atsikraustę naujakuriai, jaunos šeimos su atžalomis. Į kolektyvo veiklą įsitraukia ne tik skriaudiškiai, bet ir kiti kankliavimo tradiciją puoselėjantys muzikantai, atvykstantys iš Kauno, Prienų, Kazlų Rūdos, Kuprių, Gudelių, Šilėnų, Puskelnų ar Marijampolės.

Bene ilgiausią savo gyvenimo dalį ansambliui skyrusi dalyvė, aktyvi ir dalyvaujanti veikloje iki šiol – Romualda Spūdienė. Ji ansamblyje – 65-erius metus, nuo 1961 m. pabaigos jau dalyvavo koncertuose. Ansambliui atgaivinant senus kūrinius, visuomet klausama jos nuomonės, nes tik ji mena, kokia maniera anksčiau buvo skambinama konkreti melodija. Kiti ilgaamžiai nariai repetacijose ir koncertuose tiesiogiai nedalyvauja, bet dalinasi prisiminimais, pasakojimais. Buvę ansamblio vadovai Jaunius Vylius, Ona Patronaitienė, o taip pat Vytautas Alenskas – Lietuvoje žinomi kankliavimo tradicijos Skriaudžiuose ambasadoriai.

Ansamblis dalyvauja Dainų šventėse, folkloro festivaliuose, rengia koncertus Lietuvoje ir užsienyje, reprezentuodamas ne tik Skriaudžius, bet ir visą lietuvišką kankliavimo tradiciją.

Ansamblio istorija tęsiasi...

Ansamblis „Kanklės“ niekada nebuvo vien tik muzikinis kolektyvas – jis tapo vietos bendruomenės tautinės savimonės ženklu. Tuomet, kai Lietuva dar nebuvo atkūrusi nepriklausomybės, kanklės ir kankliavimas buvo ryškus tautinio atgimimo simbolis, padėjęs saugoti lietuvišką kalbą, dainas ir kultūrą. Kanklės pradėjo būti vertinamos ne tik kaip liaudies inst-

rumentas, bet kaip tautinės tapatybės simbolis:

„Visuotinai pripažįstama, kad Prano Puskunigio ir jo pasekėjų veikla turėjo ypatingos reikšmės kankliavimo ir ansamblinio muzikavimo tradicijos gaivinimui ir plėtotei Lietuvoje, davė profesinius pradmenis tokioms asmenybėms kaip Justinas Strimaitis, profesorius Pranas Stepulis. Ilgametė skriaudiškių kankliavimo tradicija buvo pagrindu profesionaliai Lietuvos liaudies muziejaus teatro trupei, vadovaujamai Povilo Mataičio, parengti programą „Mano kanklės paaukuotos“. O svarbiausia – kanklės buvo ir išliko tautinio tapatumo simboliu“.

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu ansamblis aktyviai koncertavo, dalyvavo šventėse ir renginiuose, o sovietmečiu, nepaisant ideologinių apribojimų, sugebėjo išlaikyti tradicinį repertuarą ir autentišką kankliavimo stilių. Tai buvo tylus, bet reikšmingas kultūrinės tapatybės saugojimas.

Skriaudžių miestelyje net apie 10 procentų gyventojų moka skambinti kanklėmis – tai rodo, kokia stipri tradicija yra šioje bendruomenėje, o ansamblis „Kanklės“ yra tokių įgūdžių ir meilės instrumentui puoselėtojas.

„Štai taip – žmogus prie žmogaus, daina prie dainos, koncertas prie koncerto, kaip raidė prie raidės, žodis prie žodžio, sakinytis prie sakinio – susidėstė visa ligišiolinė Skriaudžių kanklių ansamblio istorija. Būtinai reikia pabrėžti – ligišiolinė, nes ansamblio istorija tęsis ir tęsis dar ilgai, kol skriaudiškiai laikysis gražių kankliavimo tradicijų“ (J. Vylius).

K. Orlauskas savo prisiminimuose, būdamas jau 93 metų, rašė: „Tad mielos kanklės, skambėkite per amžius ir neškite garbę Suvalkijai su centru Skriaudžiai...“. Te šie žodžiai išsipildo!

Skriaudžių buities muziejaus muziejininkė Kristina Pažerienė

Pabaiga. Pradžia Nr. 11, 14, 16

Ant devinto kalnelio. Skriaudžių kanklininkų „Kanklės“ 90 dainynas. Kaunas, 1997.

100 iškiliausių Prienų krašto asmenybių. Vilnius, 2018.

V. Alenskas, O. Patronaitienė, J. Vylius. Skriaudžių ansambliui KANKLĖS 100. Prienai, 2006.

D. Krištopaitė. Aš išdainavau visas daineles. Vilnius, 1988.

Žmonės ir darbai. Prienų krašto šviesuoliai. Vilnius, 2007 m.

V. Tarnauskaitė- Palubinskienė. Kanklės lietuvių etninėje kultūroje. Vilnius, 2009.

K. Orlausko atsiminimai. Rankraštis. Skriaudžiai, 1989.

L. Puskunigis. Senovinių kanklių sutarai. Skriaudžiai, 1984.

L. Puskunigis. Paklauskite jus lietuviai. Skriaudžiai, 1983.

S. Kleizaitė. Skriaudžių kanklininkų ansamblio „Kanklės“ įkūrėjui Pranui Puskunigui – 160. <https://kvitrina.lt/skriaudziu-kanklininku-ansamblio-kankles-ikurejui-pranui-puskunigui-160/>

V. Alenskas. Ansambliui „Kanklės“ – 110. <https://www.gyvenimas.eu/2016/09/13/ansambliui-kankles-110/>

<https://www.kronika.lt/ona-patronaitien-suskambius-kanklms-visk-umirtu/>

V. Petronaitis. Visoje Lietuvoje girdimi bažnytkaimio varpai. <https://mokslo-lietuva/1998-2000/175/varpai>

V. Petronaitis. Visoje Lietuvoje girdimi bažnytkaimio varpai. <https://mokslo-lietuva/1998-2000/176/varpai2.html>

D. Kšaniene. Liaudiškos muzikos puoselėtojo jubiliejus. Docentui Vytautui Alenskiui – 60. Muzikos barai. 2007m. Nr. 5-6.

Kviečia INZA svečių namai

INZA svečių namai Druskininkuose – tai ramybės oazė, įsikūrusi jaukioje ir patogioje vietoje, kur susilieja poilsis, privatumas ir patogus susisiekimas. Čia galėsite mėgautis tyliu aplinku, gamtos artumu ir jaukia atmosfera, leidžiančia atsipalaiduoti nuo kasdienio šurmulio.

Svečių namų lokacija puikiai tinka ir ieškantiems ramaus poilsio, ir atvykstantiems darbo reikalais ar trumpai viešnagai. Netoliese rasite reikalingiausias paslaugas, lankytinus objektus bei patogų susisiekimą su miesto centru.

PUIKUS PASIŪLYMAS – turintys prienčio kortelę kviečiami apsigyventi INZA svečių namuose su 10 % nuolaida!

Galime pasiūlyti įvairių tipų kambarius pagal Jūsų poreikius:

- Standartinius dviečius,
- Geresnės klasės (komfortiškesni) dvivietį,
- Trivietį ir keturvietį kambarius.

Renkantis ilgesnį apgyvendinimo laikotarpį klientams kainos yra derinamos individualiai, atsižvelgiant į apgyvendinimo trukmę ir kambarių skaičių.

Laukiame jūsų jaukiai ir patogiai viešnagai.

Mūsų adresas: K. Čiurlionio g. 97-3, Druskininkai, INZA SVEČIŲ NAMAI

Atvertos durys. Tarmės. 2026

„Tarmė – lyg apatiniai marškiniai, prigludę prie kūno, mes jų net nejaučiam, o bendrinė kalba – visai kas kita, tai jau kelnės ir švarkas...“ – rašė Romualdas Granauskas. Būtent tokia, jauki ir kartu iškilminga, atmosfera kovo 5 dieną užpildė Skriaudžių laisvalaikio salę, kur vyko tradicinis Lietuvių kalbos dienoms skirtas renginys „Atvertos durys. Tarmės“.

Renginį organizavusios Skriaudžių buities muziejaus ir Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos Skriaudžių padalinio darbuotojos sukviėtė Prienų r. Suvalkijos gimnazijos Veiverių Tomo Žilinsko skyriaus bei Prienų r. Suvalkijos gimnazijos Skriaudžių skyriaus mokinius dar kartą atrasti lietuvių kalbos spalvas. Šių metų programos ašimi tapo suvalkietiška tarmė – jos skambesys, ypatumai ir unikalumas.

Renginio programa dalyviams neleidė nuobodžiauti. Improvizuotame vaidinime „Pagauk kampaną“ mokiniai drąsiai lipo į sceną ir virto skirtingų Lietuvos regionų atstovais. Skriaudžių autobusų stotyje „susitikę“ personažai smagiai šnekučiavosi kiekvienas savo

kraštui būdinga šnektą, taip vaizdžiai parodydami, koks turtingas ir įvairiapusis yra mūsų kalbinis žemėlapis.

Vėliau azartas persikėlė į skaitmeninę erdvę – vyko viktorina „Pasiklydę Lietuvių kalbos labirintuose“, kurioje, oficialiai leidus naudotis telefonais, užvirė kova dėl žinių. Šiais metais sėkmę šypsojosi ir pirmąją vietą iškovojo Veiverių Tomo Žilinsko skyriaus dešimtokai. Antroji vieta atiteko Skriaudžių skyriaus šeštokams, o garbingą trečiąją vietą užėmė jungtinė Skriaudžių skyriaus 6–10 klasių komanda.

Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos renginių organizatorė Kristina Tamašauskienė pristatė kaligrafijos

subtilybes ir padėjo tarmiškiems žodžiams virsti meno kūriniais. Edukacinė veikla „Kaligrafija per tarmes“ pakvietė mokinius rimčiai ir susikaupimui. Dalyviai dailino raides, ant popieriaus perkeldami gražiausius tarmiškus žodžius. Taip tarmė įgavo apčiuopiamą, estetišką formą, primenančią, kad žodis gali būti ne tik girdimas, bet ir regimas kaip meno kūrinys.

Renginio metu veikė renginio

(Nukelta į 8 p.)

PERKA

Nekilnojamasis turtas

Nuolat perkame miškus ir žemės ūkio paskirties žemės sklypus visoje Lietuvoje. Sklypai gali būti išnuomoti, areštuoti ir kt. UAB „Agroland“.

Tel. +370 683 33 955.

Įvairios prekės

Superku aukso laužą.

Tel. +370 692 77 122.

Įmonė brangiai perka mišką visoje Lietuvoje, vertina nemokamai, rengia miškotvarkos projektus, atsiskaito iš karto, apmoka visas išlaidas. Tel. 0 646 79 600.

PERKA GALVIJUS
UAB „Krekenavos agrofirma“

KARVĖS, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVA SVORĮ.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.
Tel.: +370 614 93124

„Gyvenimo“ redakcijoje
priimami skelbimai ir į Alytaus,
Marijampolės ir Vilkaviškio
miestų ir rajonų laikraščius.

PASLAUGOS

Pilnas pamatų įrengimas (nustumdymas, polių gręžimas, rostverkas, armatūros karkasai, apšiltinimas ir užpylimas). Tel. 0 620 85350.

Betonavimo, mūravimo ir griovimo darbai. Tvorų montavimas. Tel. 0 600 96 399.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, dujinių, vanduo-oras, kieto kuro katilinių įrengimas. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 0 640 39 204.

Medelynas profesionaliai geni ir formuoja vaismedžių sodus. Tel. +370 643 61743.

SUGEDO ŠALDYTUVAS,
SKALBIMO MAŠINA –
KVALIFIKUOTAS
MEISTRAS ATLIKS
REIKIAMUS DARBUS,
ATLIKIEMS DARBAMS
SUTEIKS GARANTIJĄ.
TEL. 0 622 02 208.

DURYS – PER 3 DIENAS!

„ŽMONIŠKOMIS KAINOMIS“

Gaminu duris – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. Dirbame ir žiemos metu. Tel. 0 653 93 193.

Stogų, fasadų, trinkelė-plovimas, atnaujinimas ir dažymas. Tel. +370 631 91 211.

Visi kapaviečių darbai. Nuo betonavimo iki gėlių sodinimo. Tel. +370 673 42 334. www.linoks.lt

SIENŲ ŠILTINIMAS
1m² kaina nuo 1,40 Eur užpildant oro tarpus
Tel. 0 675 7 73 23

VAISMEDŽIŲ
GENĖJIMAS

+37062859232
PURŠKIMAS NUO
KENKĖJŲ IR LIGŲ
KAMIENŲ BALINIMAS
GYVATVORIŲ
KARPYMAS

Amžinąjį atilsį...

Dėl Gintauto KAROSEVIČIAUS mirties nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną Virginiją, sūnų Almantą ir visus artimuosius. Jei dar įmanoma Jus paguosti, žinokit, kad širdys mūsų gedi su Jumis.

Naujakurių gatvės gyventojai

Sukčiai kuria netikras svetaines: įspėja saugotis paieškos sistemose rodomų nuorodų

(Atkelta iš 2 p.)

„Situacinis budrumas yra svarbiausia apsauga. Visada verta stabtelėti ir patikrinti, ar svetainės adresas tikrai sutampa su oficialiu. Sukčiai dažnai prisidengia ne tik bankais, bet ir kitomis institucijomis – pavyzdžiui, mokesčių inspekcija ar sveikatos sistemomis. Todėl kiekvieną kartą vedant asmeninius duomenis svarbu įsitikinti, kad tai darote tikroje svetainėje, o tvirtinant mokėjimo operacijas, svarbu skaityti telefono ekrane pasirodančius pranešimus, kurie informuoja, kokią operaciją tvirtinate, vengti greitų paspaudimų, dažnai jų net neperskaičius“, – sako D. Uosytė.

Bankas ragina gyventojus, pastebėjusius įtartinas nuorodas ar

įtariančius sukčiavimą, nedelsiant susisiekti su banku ir informuoti apie galimą incidentą. Taip pat būtina pranešti Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui: [Pranešti apie kibernetinį incidentą | NKSC](#). Šis centras rūpinasi svetainių blokavimu. Budrumas ir atidus operacijų patvirtinimų skaitymas išlieka veiksmingiausia apsauga nuo sukčių.

Bankas taiko technines priemones, skirtas identifikuoti interneto svetaines, kurios imituoja SEB banko oficialią interneto svetainę ir nedelsiant imasi priemonių tokiam turiniui pašalinti bei užtikrinti prieigos prie tokių interneto svetainių blokavimą, apie tai informuojant Nacionalinį kibernetinio saugumo centrą.

SEB banko informacija

Reklama

Reklama

SIŪLO DARBĄ

Ieškome inžinerinių tinklų (vandentiekio, nuotekų) montuotojo. Darbas – Kauno regione. Panašaus darbo patirtis būtų privalumas. Suteikiamas įmonės transportas į darbą. Atlyginimas nuo 1600 Eur (į rankas). Tel. +370 655 05 229.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda pigiai žalias, sausas skaldytas malkas (skroblo, uosio, ažuolo, beržo, alksnio). Pristatymas – nemokamas. Statybinę medieną, ilgis iki 8 metrų. Tel.: 0 614 98 516, 0 699 48 191.

Parduodame džiovintas, skaldytas beržo malkas. Tel. 0 614 97 744.

Parduodu sausas, kapotas malkas, laikomas po stogu, vežame ir mažais kiekiais. Išrašome sąskaitas. Tel. 0 648 61 061.

Parduoda malkas kūrenimui: beržines, alksnines, kietmedžio, supjautas ir skaldytas, rąstus. Pristatymas laiku, konkurencingos kainos. Tel. 0 635 82 808.

Įvairios prekės

Parduodame kokybišką sijotą juodžemį, maišytą su kompostu. Vežamas kiekis – nuo 6 iki 10 m³. Tel. 0 609 66 753.

Naminiai sviestiniai šakočiai, grybukai, karameliniai ir šokoladiniai „tinginiai“ – tik iš natūralių lietuviškų produktų, pagal senolių receptą. Svoris nuo 100 g iki 5 kg. Siunčiame į Lietuvos miestus ir užsienio šalis. Tel. 0 650 43 159. [Lauros kepyklele](#). (Adresas: Revuonos g. 48, Prienai).

Parduodame lietuvišką kiaulių skerdeną, svilinta. Kaina – nuo 3,35 Eur/kg, puselės svoris – 50-60 kg, atvežame nemokamai. Tel. 0 607 12 690.

VIŠTAIČIŲ PRISTATYMAS Į NAMUS!

Prekiaujame M. Steponavičiaus ūkio (Žasliai, Kaišiadorių r.) jaunomis, vakcinuotomis 5 mėn. rudomis olandiškoms dedeklėmis, DOMINANTE veislės įvairių spalvų (rudomis, juodomis, raibomis, pilkomis, baltomis) ir LEGHORNŲ veislės dedeklėmis vištaitėmis. PRISTATYMAS NEMOKAMAS. Jūsų vežėjas RAIBIKIAI. Laukiame Jūsų užsakymų tel.: 0 612 17831, 0 611 51770.

„Kaip keliauja draudžiamos knygos“

Kovo 3 dieną Veiverių bibliotekoje paminėjome Lietuvių kalbos dienas. Į edukacinę popietę „Kaip keliauja draudžiamos knygos“ pakvietė Prienų r. Suvalkijos gimnazijos Veiverių T. Žilinsko skyriaus 3 klasės moksleivius kartu su mokytojais Vale Petkevičiene ir Snieguole Kleizaite.

Renginio metu prisiminėme sudėtingą, bet lietuvių tautai itin svarbų Lietuvos spaudos draudimo laikotarpį (1864–1904 m.). Net 40 metų carinės Rusijos valdžia buvo uždraudusi lietuvišką spaudą lotyniškais rašmenimis, o knygos buvo leidžiamos tik kirilica. Nepaisant draudimų, lietuviškas žodis nežuvo – jį išsaugojo drąsūs ir pasiaukojantys knygnešiai. Pasakojo moksleiviams apie jų rizikingas keliones per sieną, apie slėptuves, slaptus skaitymus ir tikėjimą laisvu žodžiu.

Ypač didelį dėmesį skyrėme vienam žymiausių knygnešių, tautinio atgimimo veikėjui **Jurgiui Bieliniui**, kurio 180-ąsias gimimo metines minime šiais metais. Jo veikla ir drąsa tapo įkvėpimu daugeliui. Taip pat prisiminėme Veiverių mokytojų seminarijos auklėtinius, kurie taip pat „ragavo“ knygnešio duonos ir prisidėjo prie lietuviško žodžio išsaugojimo.

Kad mokiniai geriau pajustų to laikotarpio dvasią, pasiūlėme jiems praktinę užduotį – pabandyti užrašyti savo vardą kirilica. Tai ta-

po puikia proga suprasti, kodėl lietuviams buvo svarbu išsaugoti savąją abėcėlę. Renginio pabaigoje visi įsitraukė į nuotaikingą edukacinį žaidimą „Knygnešys“, kuriame reikėjo „pernešti“ draudžiamas knygas išvengiant kliūčių.

Tokios edukacijos primena, kad kalba – tai ne tik bendravimo prie-

monė, bet ir tautos tapatybės pagrindas. Laisvas žodis, kurį šią dieną laikome savaime suprantamu dalyku, buvo iškovotas drąsių žmonių pastangomis. Saugokime ir branginkime jį.

Oksana Venckūnienė
Veiverių bibliotekos bibliotekininkė

Iniciatyva „Mažiesiems iš didelių rankų“

Prasidėjo socialinė iniciatyva „Mažiesiems iš didelių rankų“, skirta sunkios sveikatos būklės mažyliams. Rankomis numegzti migdukai taps vilties, palaikymo ir bendrystės simboliu šeimoms, auginančioms vaikus, gimusius ar gyvenančius su diagnoze. Šiai akcijai paminėti taip pat organizuojamas gyvas migdukų mezgimo renginys, kuris vyks Vilniuje kovo 11-ąją, minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną.

Prie šios akcijos prisijungė ir Vyriausybės nariai, tarp jų – ir socialinės apsaugos ir darbo ministrė **Jūratė Zailskienė**, kurie iš hipoalerginių siūlų mezgė Lietuvos vėliavos spalvų migdukus.

Tai – užmigti padedantys žaisliukai vaikams, gyvenantiems su onkologinėmis ligomis, negalia, epilepsija, cerebriniu paralyžiumi, cukriniu diabetu, Dauno sindromu, įvairiais raidos ir nervų sistemos sutrikimais.

Paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo

dieną ir prisidėti prie iniciatyvos „Mažiesiems iš didelių rankų“ gali visi norintieji, net ir tie, kurie niekada nėra mezgę. Migdukai mezgami tik pirštų pagalba, kilpučių nėrimo būdu ir nereikalauja jokių papildomų reikmenų. Norintys migdukus gali mezgti namuose ir iki balandžio 1 d. išsiųsti juos akcijos organizatoriams nurodytais kontaktais, kuriuos rasite interneto svetainėje, adresu: www.skirtingos spalvos.lt.

Atvertos durys. Tarmės. 2026

(Atkelta iš 7 p.)

iniciatorių parengta paroda „Raštas mūsų tautos istorijos tėkmėje.“

Šventę vainikavo bendruomeniška suvalkietiška patiekalų degustacija. Ant stalo buvo tradicinis mutinys – duonos, pasaldinto vandens ir uogų šalta sriuba, balto karvės pieno sūris su krynais, naminė gira ir pienas. Prie tradiciniais skoniais kvepiančio stalo netrūko diskusijų apie krašto papročius ir tarmių išsaugojimo svarbą šiandienos pasaulyje.

Renginys dalyviams paliko ne tik pilną kraitę žinių, bet ir šiltas emocijas. Kaip sakė bendrinės kalbos tėvas Jonas Jablonskis: „Kalboje tauta pasisako, kas esanti, ko verta. Tautos kalboje yra išdėta visa jos prigimtis – istorija, būdo ypatybės, siela, dvasia“.

Tokie renginiai, kaip „Atvertos durys. Tarmės“, dar kartą parodo, kad tarmė nėra tik praeities reliktas – tai gyvas ryšys su savo šaknimis, suteikiantis mūsų kasdienybei autentiškumo ir spalvų.

Organizatorių informacija

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė – VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (0 319 60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (0 319 60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (0 319 60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (0 319 60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 0 319 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketav@gyvenimas.info). Mob. tel. 0 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina antradieniais ir penktadieniais. Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spaudos lankai. Indeksas 67283. Tiržas: antradieniais – 1000 egz., penktadieniais – 1350 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Laikraščio veiklą iš dalies remia VŠĮ „Medijų rėmimo fondas“ (2026 m. skirta suma – 25934 Eur).

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (0 315) 73 786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ

Konkurse „Sidabriniai balsai“ atstovaus Prienų kraštui

Veiverių kultūros ir laisvalaikio centro vokalo studija „Cukraus pudra“ sėkmingai pasirodė Nacionalinio solistų ir vokalinių ansamblių konkurso „Sidabriniai balsai“ pirmajame ture ir komisijos sprendimu pateko į antrąjį konkurso etapą.

Atrankoje dalyvavo penki Prienų rajono kolektyvai, iš jų sėkmę lydėjo „Cukraus pudros“ dainininkai, kurie atstovaus Prienų rajonui kitame konkurso ture.

Komisijos sprendimu į antrąjį konkurso etapą iš 144 kolektyvų ir solistų, pateikusių vaizdo įrašus, atrinkti 66 dalyviai. Jų pasirodymai vyks kovo – balandžio mėnesiais atskiruose regionuose.

Konkursas „Sidabriniai balsai“ yra nuo 1971-ųjų gyvuojanti tradicija, kas penkerius metus subu-

rianti Lietuvos vokalinius ansamblius ir solistus. Konkurso tikslas – puoselėti kamerinio muzikavimo tradicijas, aktyvinti vokalinio žanro veiklą, populiarinti lietuvių kompozitorių autorinę kūrybą. Juo siekiama skatinti kurti naujus kolektyvus, taip pat įvertinti vokalinių ansamblių meninį lygį, išrinkti geriausius bei pakviesti aktyviai rengtis 2028 m. Lietuvos dainų šventei.

„Gyvenimo“ informacija

Dalyvavo muzikos festivalyje „Kylanti žvaigždė“

Prienų rajono Suvalkijos gimnazijos Skriaudžių skyriaus dainavimo studijos „Dainorėliai“ tercetas – Austė, Miglė ir Šarlotė – dalyvavo Rudaminos kultūros centro organizuotame II respublikiniame vokalinės muzikos festivalyje „Kylanti žvaigždė“ ir buvo apdovanotas diplomu bei suvenyriniu medaliu. Atlikėjas festivaliui paruošė muzikos mokytoja Vilma Pučkienė.

Scenoje vyravo tikra muzikinė šventė, kurioje pasirodė talentingi jaunieji atlikėjai ir kylančios muzikos žvaigždutės. Šiomet žiūrovai išvydo net 44 atlikėjų iš visos Lietuvos pasirodymus.

